

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

KVOTEORDNINGEN: Sprer kunnskap fra Kigali til Bergen.

La oss kvotere

AKADEMIA

Bente E. Moen og Thorkild Tylleskär

Senter for internasjonal helse (SIH), Universitetet i Bergen driver et masterstudium i global helse. De fleste av våre studenter har kommet fra Afrika, sør for Sahara. Dette har vært mulig via en fantastisk stipendordning – «Kvoteordningen» som vi har hatt i Norge. Det har vært vanskelig å finne pensumtekster som er utarbeidet av kolleger i sør, da utvikling av lærebøker er et overskuddsfenomen.

Den legendariske professor Hans Rosling fra Karolinska instituttet i Stockholm har sagt at hvis man skal forstå geologi så *må* man studere vulkaner, selv om det ikke finnes vulkaner i Skandinavia. På samme måte er det slik at hvis man skal forstå global helse, *må* man studere helse også i fattige land. Vår løsning på denne utfordringen har vært å ha studenter fra forskjellige land som har vært tilknyttet institusjoner som SIH har hatt partnerskap med.

Kvoteordningen ble avskaffet i 2015. Vi ønsker at den kunne komme tilbake, om ikke annet så i en revidert form. Kvoteordningen var viktig for å få god kvalitet på undervisningen vår, og for å oppnå det mangfoldet som SAIH etterlyser.

Bente E. Moen, Thorkild Tylleskär, professorer ved Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen
bente.moen@uib.no

Mange frykter at økt kulturturisme vil føre til mer kommer Kulturens redn

KRONIKK

Håkon Glørstad

Klassekampen har trykket flere artikler og innlegg de siste månedene om temaene kulturturisme (19., 20. og 24. juli) og markedstilpassing av kulturfeltet (for eksempel den 13. februar). Det er en interessant forskjell i dekingen av disse to sakene ved at kulturturismen har blitt dekket kritisk, mens markedstilpassingen av kulturfeltet har blitt presentert som et *fait accompli*.

Kulturturisme har kommet på agendaen etter at et regjeringsoppnevnt samarbeidsråd for kultur og reiseliv vil komme med forslag til tiltak som kan bidra til å øke omfanget, kvaliteten og tilgjengeligheten på kulturbaserte reiselivsprodukter. Kritikken av kulturturismen begrunnes med at samarbeid mellom reiselivs- og kulturaktører med et kommersielt potensial vil føre til en ytterligere innsnevring av «kultur» mot det som har umiddelbar publikumsappell og bidra til en uønsket omdefinering av hva kulturinstitusjonenes kjerneoppgaver skal være (Klassekampen 24. juli).

Bekymringen kan være reell nok, men det er også mulig å tenke seg at kulturturismen kan utvikles på en annen og mer positiv måte. Ser man på Klassekampens deking av markedsmekanismene på kulturfeltet, særlig innen bildekunsten, er det opplagt at den eneste virkeligheten man ser for seg, er at det offentlige og museene må akseptere markedets eksistens og derfor må opptre som en markedsaktør. Tenker man

også slik om kulturturismen, kan det være slik at man på sikt svekker kulturinstitusjonenes mangfold og autonomi.

Men det finnes allerede alternative modeller som kan inspirere til en annen og muligens mer interessant utvikling. Et slikt alternativ forutsetter en tydelig arbeidsdeling mellom stat og marked som grunnlag for vekst og utvikling.

Den gamle samfunnsviteren Emile Durkheim gjorde et hovedpoeng ut av at det var forskjelligheten som la det avgjørende grunnlaget for sivilisasjonsutvikling. Når alle gjorde de samme oppgavene, kunne ikke utviklingen nå særlig langt. Begynte man derimot å dele på arbeidsoppgavene, kunne man utvikle spesialisering og effektivisering som igjen muliggjorde innovasjon og fremskritt. Arbeidsdeling var altså nøkkelen til samfunnsutviklingen. Durkheims resonnement har gjenklang i vårt tids tenkning om bærekraftige økosystemer, der mangfold og komplementaritet ses som en forutsetning for en bærekraftig utvikling.

Kulturfeltet vil tjene på en god arbeidsdeling mellom de ulike institusjonene og mellom det offentlige og det private. Det kan også gi grunnlag for en bærekraftig kulturturisme. Isolert sett er det i dag få om ingen kulturinstitusjoner som lønner seg i streng økonomisk forstand. Selv publikumssuksesser som Nasjonalgalleriet og Vikingskipshuset forutsetter overføringer fra det offentlige eller fra private stiftelser, for å gå i regnskapsbalanse.

For samfunnet som helhet skapes det imidlertid betydelige verdier i form av hotellbesøk, reisevirksomhet, handel og konsum. Et forsiktig anslag fra Oslo Economics

MITT SKIP ER LASTET MED: Kulturhungrige turister legger også igjen penger andre steder i samfunnet, mener forfatteren. Her et cruiseskip på vei forbi Bygdøy i Oslo. **FOTO: BERIT ROALD, NTB SCANPIX**

stipulerer en indirekte økonomisk verdiskaping på drøye 90 millioner kroner i året fra turister som primært besøker Kulturhistorisk museum i Oslo – og besøkstallet utgjør ikke mer enn 8,2 prosent av det totale antallet museumsbesøk i Norge.

Det sier litt om den indirekte verdiskapingen museene står for allerede. Per

i dag støtter det offentlige museene med 3,6 milliarder – for dette får altså næringslivet tilbake minst 1,1 milliarder i fortjeneste. Det er vel egentlig ikke så ille levert av institusjoner som per definisjon ikke skal være kommersielle aktører?

Hvorfor kommer besøkende til museer som Vikingskips-